

TRI SLOBODE POD LUPOM

Prikaz slučajeva kršenja osnovnih ljudskih prava u Srbiji 7. - 20. maj 2021. godine

Sloboda izražavanja - Direktor BIA tužio KRIK zbog izveštavanja sa suđenja

Direktor Bezbednosno-informativne agencije tužio je KRIK zbog objavljivanja teksta u kom se prenose navodi izrečeni na suđenju Zoranu Jotiću Jotki. U tužbi se navodi da je objavljinjem tog teksta Gašiću direktno povredena čast i ugled usled zlonamerne interpretacije izjave od strane novinarke Milice Vojinović. Prilikom pomenutog suđenja pušten je snimak prisluškivanog razgovora jednog od optuženih u kom se tvrdi kako je Jotić zaštićen jer je Bratislav Gašić na njegovom platnom spisku. U tužbi se navodi kako je netačna interpretacija kod Gašića proizvela psihičke i fizičke tegobe, kao i da se medijima mora staviti do znanja da postoje granice koje oni moraju da poštuju. Urednik KRIK-a demandovao je navode da je objavljenijem teksta došlo do kršenja zakonskih normi ili profesionalnih i etičkih kodeksa, navodeći pritom da je Gašić odbio da odgovori na pitanja novinara i ponudi svoje viđenje ove situacije. Imajući u vidu da se ovom tužbom traži naknada štete u iznosu od pola miliona dinara, jasno je da je reč o nastavku novog trenda podnošenja SLAPP tužbi protiv novinara koji objavljaju tekstove u kojima se na kritički način izražavaju o potezima akutelne vlasti ili ukazuju na potencijalna kršenja zakona i zloupotrebe javnog položaja. Na taj način ugrožava se rad slobodnih novinara, a preterano visokim tužbenim zahtevima se ugrožava i finansijska egzistencija medija.

Obezbeđenje fabrike napalo holandske novinare

Obezbeđenje fabrike Linglong u Zrenjaninu spečilo je a kasnije i napalo ekipu holandskih novinara prilikom pokušaja uzimanja izjave od strane aktiviste Gradskog preokreta Ivana Živkova. Tom prilikom obezbeđenje kineskog investitora pokušalo je da odvati novinare Nederlandse Omroep Stichting od snimanja izjave obrazloženjem da je ono zabranjeno, uprkos tome što snimanje nije vršeno u okviru kompleksa fabrike, već na javnoj površini udaljenoj 100 metara od kapije fabrike. Nakon toga pokušali su da uskakanjem između kamere i aktiviste koji je trebalo da da izjavu spreče novinare u obavljanju posla, a sve je kulminiralo fizičkim odgurivanjem novinara i kamere kojom je vršeno snimanje. Uporedo sa tim, pripadnici privatnog obezbeđenja fotografisali su prisutne novinare, njihov automobil kao i registarske tablice. Prilikom odigravanja ovog incidenta nije bilo prisutnih pripadnika policije. Ovaj napad predstavlja očigledno kršenje prava na slobodan i neometan rad medija, ali i posredno kršenje prava na izražavanje stavova od strane građanskih aktivista.

Sloboda udruživanja – Fašistički i preteći grafiti na zidovima udruženja u Beogradu

Na zidovima kulturnog centra „Magacin“ i Kreativno edukativnog centra za osobe sa invaliditetom osvanuli su fašistički i preteći grafiti zbog čega je inicijativa Ne davimo Beograd zahtevala od nadležnih organa njihovo hitno uklanjanje. Pored iscrtavanja fašističkih simbola na zidovima ovih ustanova osvanuo je i grafit sa natpisom „Čekamo vas“, ali ostaje da se istragom utvrdi da li je ova poruka namenjena umetnicima koji koriste ove prostore, ili je meta napada neka druga grupacija.

Sloboda okupljanja – Krivične prijave protiv aktivista u Leskovcu

Protiv trojice građanskih aktivista iz Leskovca podnete su krivične prijave zbog navodnog kršenja zdravstvenih i epidemioloških mera za vreme pandemije. Njima se na teret stavlja da su organizovali višenedeljne proteste građana protiv investitora koji je planirao izgradnju zgrade na području na kom se trenutno nalazi park. Prema rečima Aleksandra Rangelova iz udruženja „Dubočica u srcu“ protiv kog je podneta prijava prijava je neosnovana imajući u vidu da je reč o spontanim okupljanjima građana i komšija iz okolnih zgrada zbog čega nema govora o odgovornosti za organizovanje protesta, kao i da su na protestnim skupovima poštovane sve epidemiološke mere. Prijave su takođe podnete protiv protiv dvojice profesionalnih upravnika stambenih zgrada koji su prethodno podneli prigovore na urbanistički plan kojim je ova gradnja predviđena. Specifičnost ovog slučaja predstavlja podatak da su investitori u čijem se vlasništvu nalazi firma koja treba da sprovede radove istovremeno i advokati u kancelariji koja je podnela krivične prijave. **Ovakav odabir građana protiv kojih su podnete krivične prijave ukazuje da nije reč o istinskoj zabrinutosti za javno zdravlje, već o nameri gušenja slobode okupljanja građana i onemogućavanja iskazivanja mišljenja i uticaja građana na donošenje odluka koje su od neposrednog značaja za njihov svakodnevni život.**

Narodna poslanica pozvala na praćenje organizatora protesta

Tokom sednice Skupštine Republike Srbije poslanica Socijalističke partije Srbije Snežana Paunović apelovala je na Ministarstvo unutrašnjih poslova da obrati pažnju na organizatore i učesnike protesta, kao i da sproveđe bezbednosne procene u skladu sa kojima bi u slučaju postojanja rizika zabranila održavanje određenih skupova. Tom prilikom je takođe apelovala na policiju da redovno legitimiše i učesnike protesta. Posebno zabrinjava što je izjava kojom se apeluje na ograničavanje slobode okupljanja došlo od strance narodne poslanice vladajuće većine i to tokom zasedanja Narodne Skupštine, a da na ovakav predlog nije adekvatno odgovoren niti je isti odbačen od strane ostalih poslanika. Ova izjava je na liniji sve učestalijih ograničavanja slobode okupljanja građana i može predstavljati njavu daljeg pogoršanja stanja u ovoj oblasti.

MONITORING

Početak rada Euronews u Srbiji, uprkos kršenju medijskih zakona i strategije

U Beogradu je održana svečanost povodom početka rada televizije Euronews u Srbiji i to u saradnji sa preduzećem Telekom Srbija koje će biti nosilac franšize te televizije. Gradičke inicijative su još tokom 2019. godine upozoravale domaću i međunarodnu javnost da je reč o kršenju medijskih zakona u Srbiji kao i tadašnjeg drafta Medijske strategije koji predviđaju obavezu povlačenja države iz vlasničke strukture medija. Imajući u vidu da je reč o ugovoru o franšizingu, i da se zadržava pravni subjektivitet primaoca franšize, što je u konkretno slučaju Telekom koji je u većinskom vlasništvu države, ostaje opravdana sumnja da je u konkretnom slučaju prekršen zakon, tim pre što Zakon o javnom informisanju i medijima izričito propisuje da preduzeće u državnom vlasništvu ne sme da bude vlasnik niti da učestvuje u vlasničkoj strukturi medija. Ovakve navode preduzeće Telekom Srbija odbacuje sa obrazloženjem da se ovo zakonsko ograničenje na njih ne odnose imajući u vidu da se to preduzeće ne finansira iz budžeta, već kao i ostala akcionarska društva svoje finansiranje obezbeđuje plasiranjem akcija na tržištu. Ovu tezu zastupa i Regulatorno telo za elektronske medije (REM) koje je u septembru 2020. godine izdalo dozvolu za emitovanje televiziji Euronews Srbija, pozivajući se na argumentaciju kojom je tadašnje Ministarstvo informisanja obrazložilo davanje odobrenja za emitovanje televizije Arena Sport, a u kom se takođe konstatiše kako učešće države u kapitalu Telekoma ne može predstavljati zakonsku smetnju s obzirom na to da je reč o otvorenom akcionarskom društvu.